

הודעה לעיתונות:

הפיקוח על הבנקים מודיע על מתווה מקיף שאומץ על ידי המערכת הבנקאית לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה

- בעקבות מגפת הקורונה והשלכותיה על הכלכלה העולמית והמקומית בכלל ועל לקוחות הבנקים בפרט, משקי בית ובעלי עסקים נקלעו לקשיים כלכליים שמתבטאים, בין היתר, בירידה בהכנסות שמובילה לקושי בהחזר ההלוואות שנטלו טרם פרוץ המגפה.
- ימים ספורים לאחר שהתבררו היקפי המגפה והשלכותיה, ומתוך רצון לסייע למשקי הבית והעסקים להתמודד עם השינוי הדרסטי שנכפה עליהם, המערכת הבנקאית החלה לאפשר דחייה של תשלומי הלוואות, תוך שהפיקוח על הבנקים מעודד זאת בין השאר באמצעות הבהרות והקלות חשבונאיות. מתחילת המשבר ועד סוף חודש אפריל הבנקים דחו הלוואות לכ-450,000 לקוחות בכל מגזרי הפעילות בסך מצטבר של 5.2 מיליארד ₪, היקפים חסרי תקדים.
- על מנת להמשיך ולסייע ללקוחות הבנקים לצלוח את המשבר, תוך ניהול סיכונים מושכל ואחראי, ועל מנת לייצר ודאות לציבור הרחב לגבי אפשרויות דחיית התשלומים, גובש מתווה אחיד לדחיית תשלומי הלוואות, אשר אומץ על ידי כל הבנקים.
- הניסיון העולמי מלמד שבמדינות מפותחות ברות השוואה לישראל (מבחינת זירוג האשראי), כגון בלגיה, צרפת, קנדה, ניו-זילנד, אוסטרליה, בריטניה, סינגפור, אירלנד והולנד - הצעדים לא נעשו בצורה גורפת על כל מגזרי האשראי במשק ואלה הותאמו בכל מדינה בהתאם לצרכים ולמצב הכלכלי. יתרה מכך, היוזמות לדחיית התשלומים, בכל המדינות הללו, אומצו בדרך של מתווה וולונטרי מול ספקי האשראי, בדומה למתווה שגובש בישראל ומוצג להלן.

נגיד בנק ישראל, פרופ' אמיר ירון: "המשבר הכלכלי הביא לפגיעה רחבה במשקי בית ועסקים רבים. הנגישות של העסקים ומשקי בית לאשראי הינה מרכיב חיוני ביכולת של המשק לצלוח את המשבר, ודחיית תשלומי הלוואות הינה מנגנון יעיל כדי להעניק סיוע תזרימי למי שנזקק לו. אני שמח על המתווה שאומץ על ידי המערכת הבנקאית לדחיית תשלומי הלוואות. המתווה, הדומה במאפייניו למתווים שהונהגו מאז פרוץ המשבר במדינות מפותחות אחרות, יספק ודאות לגבי האפשרויות העומדות הלקוחות בדחיית הלוואות, ויתווסף לאשראי שהבנקים העמידו עד כה ולחבילת הסיוע שהממשלה מעמידה לטובת משקי הבית והעסקים שנפגעו מהמשבר".

המפקחת על הבנקים, ד"ר חדוה בר: "בנק ישראל נוקט לכל אורך המשבר במגוון צעדים, כדי לסייע ללקוחות הבנקים וכדי להקל עליהם את ההתמודדות עם השלכות הפיננסיות של משבר הקורונה. המתווה שאומץ לדחיית תשלומים, ללקוחות שביקשו זאת, נותן מענה משמעותי למשקי הבית ובעלי העסקים הקטנים ומסייע להם בהקלה בתזרים המזומנים, וזאת תוך שמירה על ניהול מושכל של הסיכונים על-ידי הבנקים. אני מברכת על הירתמותה של המערכת הבנקאית להוציא לפועל את המתווה שגובש, שמטרתו לסייע ללקוחות בתקופה מורכבת זו".

בעקבות מגפת הקורונה והשלכותיה על הכלכלה העולמית והמקומית בכלל ועל לקוחות הבנקים בפרט, בעלי עסקים קטנים ומשקי בית רבים נקלעו לקשיים כלכליים שמתבטאים, בין היתר, בירידה משמעותית בהכנסות ולכן בקושי בהחזר ההלוואות שנטלו טרם פרוץ המגפה.

אופן הסיוע הנדרש למי שנפגע מהמשבר מתחלק לשני סוגים: משקי בית ועסקים שערב המשבר עמדו בהחזרי ההלוואות שלהם ושהפגיעה בהכנסתם צפויה להיות קצרת טווח, יכולים לצלוח את המשבר באמצעות **סיוע תזרימי בדמות אשראי או דחייה של תשלומי הלוואות**. ככל שהפגיעה בהכנסה היא ארוכת טווח, או שהעסק מצוי בסיכון גבוה ויש ספק לגבי יכולתו לעמוד בהחזר ההלוואה למשך זמן רב, אין מקום להגדלת האשראי, והסיוע יכול להינתן רק בדמות **סיוע תקציבי של המדינה, או באשראי הניתן תוך ערבות ממשלתית גבוהה**. הדבר נכון בפרט לגבי ענפים בסיכון גבוה.

לאור זאת, ועל מנת לסייע ללקוחות הבנקים שנוקקים לסיוע תזרימי כדי לצלוח את המשבר, ולאחר שנלמד הניסיון העולמי בתחום זה, גובש מתווה אחיד לדחיית תשלומי הלוואות, אשר צפוי לסייע בקשיים התזרימיים של משקי הבית והעסקים הקטנים שנפגעו כתוצאה ממשבר הקורונה (כהשלמה לכלים שהעמידה וצפויה להעמיד הממשלה).

המתווה מתייחס לדחייה של תשלומי הלוואות בשלושה מגזרי פעילות (משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי), והוא מאפשר למשקי הבית ובעלי העסקים הקטנים לדחות את תשלומי ההלוואות באופן הבא:

- ✓ משכנתאות - הדחייה תבוצע לתקופה של 6 חודשים, ללא מגבלה על סכום יתרת ההלוואה.
- ✓ הלוואות צרכניות - הדחייה תבוצע לתקופה של 3 חודשים להלוואות שיתרתן לתשלום היא עד 100,000 ₪. בנוסף, ישנה אופציה (בהתאם לשיקול דעת הבנק) לדחייה נוספת של 3 חודשים להלוואות אלו.
- ✓ הלוואות לעסקים קטנים - הדחייה תבוצע ללא מגבלה על סכום יתרת ההלוואה, לתקופה של עד 6 חודשים, בהתאם לשיקול דעת הבנק.
- ✓ עמלות - לא ייגבו עמלות בגין דחיית תשלומי ההלוואה.
- ✓ שיעור הריבית - התשלומים הנדחים יישאו ריבית שלא תעלה על שיעור הריבית בחוזה ההלוואה. חשוב להדגיש כי דחיית תשלום הלוואה כמוה כנטילת הלוואה חדשה, בגובה הסכום הנדחה.
- ✓ אופן פריסת תשלומי ההלוואה - במשכנתאות פריסת התשלומים תהיה על פני כל יתרת תקופת ההלוואה, ובאשראי צרכני ועסקי התשלומים יידחו ככלל לסוף תקופת ההלוואה.
- ✓ תקופת הגשת בקשת הדחייה - ניתן להגיש בקשה לבנק לדחיית תשלומי הלוואה, בהתאם למתווה זה, עד לתאריך 31.7.2020.

יובהר, כי המתווה שגובש מציג את **תנאי המינימום** בדחיית ההלוואות וכל בנק רשאי להרחיבו לטובת לקוחותיו ולבקשתם.

יודגש, כי דחייה התשלומים כרוכה בריבית על תקופת הדחייה. לכן, טרם קבלת החלטה על דחיית תשלומים, חשוב שהלקוח יבחן את השלכות הדחייה, לרבות המחיר הכלכלי של הדחייה (מבחינת עלות הריבית, סכום חיוב חודשי לחיוב לאחר הדחייה, וכיוצ"ב), על מנת שיוכל לקבל החלטה מושכלת

טבלה - מתווה לדחיית תשלומי הלוואה

אופן פריסת התשלומים	שיעור ריבית מקסימאלי	תקופת הדחייה	קבוצת לקוחות	
פריסה על יתרת תקופת הלוואה	הריבית ההסכמית	6 חודשים	כל לווה *	משכנתאות
הוספת התשלומים בסוף תקופת הלוואה ***	הריבית ההסכמית	3 חודשים. ובנוסף, אופציה להארכה עד 6 חודשים, בהתאם לשיקול דעת הבנק	לווה ללא פיגורים בהלוואה, נכון לתאריך 28.2.2020	אשראי צרכני עד 100,000 ₪ **
הוספת התשלומים בסוף תקופת הלוואה ***	הריבית ההסכמית	עד 6 חודשים, בהתאם לשיקול דעת הבנק	עסק עד מחזור פעילות שנתי של 25 מיליון ₪, אשר נפגע כתוצאה מהמשבר. ההלוואות של העסק נפרעו בצורה סדירה עד ל- 28.2.2020 במהלך שנה שקדמה למועד זה, וצפוי כי הוא יצליח את המשבר ויוכל לעמוד בהחזר הלוואה לאחר המשבר	אשראי עסקי
הדחיה תבוצע ללא חיוב בעמלה				

הבהרות:

בישראל המתווה שאומץ מתייחס לשלוש קבוצות לקוחות / שלושה סוגי אשראי: צרכנים, משכנתאות, ועסקים קטנים, בעוד שבעולם חלק מההסדרים שגובשו התייחסו רק לקבוצה אחת. בנוסף, גם בעולם נקבעו התניות שונות בכל סוג דחייה (כפי שמוצג בנספח להלן).

* ללווה שהיה בפיגור לפני 28.2.2020, תתאפשר דחייה עד לתקופה שלא עולה על 180 יום מיום תחילת הפיגור.

* לא כולל לווה שנמצא בהליך משפטי.

** לא כולל הלוואות בשת"פ מסחרי עם צד שלישי.

*** אופן פריסת הלוואה היא בכפוף למגבלות טכניות הנובעות ממערך המחשוב של הבנק. במידת הצורך יוצעו פתרונות חליפיים למנגנון הפריסה.

נתוני הדחיות שבוצעו עד עתה במערכת הבנקאית בישראל

ימים ספורים לאחר שהתבררו היקפי המגפה והשלכותיה, ומתוך רצון לסייע למשקי הבית והעסקים להתמודד עם השינוי הדרסטי שנכפה עליהם שטומן בחובו השלכות כלכליות דרמטיות, בנק ישראל, בדומה לבנקים מרכזיים בעולם, אימץ כללי חשבונאות שאפשרו לבנקים לפרוס או לדחות הלוואות מבלי שאלו יסווגו כחובות בעייתיים. ואכן, מאז פרוץ המשבר המערכת הבנקאית דחתה תשלומי הלוואות בהיקפים חסרי תקדים בכל מגזרי הפעילות, כמפורט להלן:

בחודשים מרץ – אפריל 2020 המערכת הבנקאית **אישרה 448,676 בקשות** שהוגשו לדחיית תשלומי הלוואות **בסכום כולל של 5.2 מיליארד ₪**. יתרת האשראי בגינו התבקשה הדחייה עומד על 135 מיליארד ₪, המהווה 12.8% מסך תיק האשראי של המערכת הבנקאית.

לצורך ביצוע הדחיות הרבות בטווח זמן כה קצר, הבנקים נערכו, גם בשיאו של משבר הקורונה והגבלות כח האדם שנגזרו ממנו, בכדי לתת מענה מהיר למאות אלפי לקוחות שפנו וביקשו לבצע דחיה. כך לדוגמא בתחום המשכנתאות הבנקים דחו תשלומים בהלוואות המהוות 21.6% מסך תיק המשכנתאות.

דחיות תשלומי אשראי החל מה-1.3.2020 (מיליארדי ₪)

סך הכל	עסקי מסחרי	עסקים קטנים	דיוור	צרכני	
448,676	5,151	107,402	130,213	205,910	מס' לקוחות להם בוצעה דחיית תשלומים
5.2	1.0	1.7	1.8	0.8	יתרת התשלומים שנדחו בפועל
135.2	18.9	19.0	87.0	10.3	יתרת האשראי בגינו נדחו התשלומים
12.8%	4.7%	18.2%	21.6%	7.1%	שיעור מסך תיק האשראי

צעדים שבוצעו במדינות שונות בעולם

במדינות רבות בעולם הונהגו תכניות שונות של דחיית תשלומי אשראי כחלק מתכניות רחבות לתמיכה בכלכלה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה. **צעדים אלו הינם צעדים משלימים למתן ערבויות ממשלתיות לספקי אשראי לטובת מתן אשראי חדש בעיקר לעסקים קטנים ובינוניים**, וצעדים מוניטריים נוספים שמטרתם לתמוך בפעילות הכלכלית ומתן אשראי. אופי התוכניות במדינות השונות נבדל באופי המנגנון ובקריטריונים ותנאי הסף המקנים זכאות להשתתפות בתוכנית.

במדינות מפותחות ברות השוואה לישראל מבחינת דירוג האשראי (לדוגמה: בלגיה, צרפת, קנדה, ניו-זילנד, אוסטרליה, בריטניה, סינגפור, אירלנד והולנד), היוזמות לדחיית התשלומים התבצעו בצורה וולונטרית מול ספקי האשראי. מרבית המדינות שנקטו במהלך של חקיקה לדחיית תשלומים, הן מדינות מתפתחות עם דירוג אשראי נמוך מישראל. נציין שבמדינות מפותחות שכן בוצעה חקיקה כאמור היא יועדה בעיקר לתוכניות ממשלתיות של אשראי כמו בארה"ב (משכנתאות בערבות מדינה) או קנדה (תכניות הלוואות לסטודנטים).

בעוד שהמתווה שאומץ בישראל כאמור על ידי המערכת הבנקאית, מתייחס לשלושה מגזרי פעילות והוא מכיל תנאי סף מינימליים, **במרבית סוגי התוכניות בעולם, נקבעו התניות שונות**, המגבילות את קבוצת הלווים הזכאים לדחיית התשלומים (כמפורט לפי מדינות בנספח המצ"ב), לדוגמא:

- עסקים שהוגבלה פעילותם, ועובדים שפוטרו או יצאו לחל"ת.
- לוויים ששילמו באופן סדיר את הלוואותיהם עד לתחילת המשבר ולא ללוויים שהיו בקשיים לפני כן.
- שווי נכסיו הפיננסיים הפנויים של הלווה לא עולים על סף מסוים.
- ההכנסה של הלווה נפגעה בצורה משמעותית.

נספח א' - טבלת השוואה מדינות נבחרות בנושא דחיית תשלומי הלוואות

התניות נוספות	התניות המגבילות את קבוצת הלווים הזכאים לדחיית התשלומים		סוג האשראי ומשך תקופת הדחייה				מדינה
	מותנה בתשלום סדיר של הלוואות בטרם המשבר	מותנה בפגיעה בהכנסות הלווה	משך תקופת הדחייה	עסקים קטנים ובינוניים	אשראי צרכני	הלוואות לדיור	
עסק עד מחזור פעילות שנתי של 25 מיליון ₪.	רק בעסקי	רק בעסקי	עד 6 חודשים	✓	✓	✓	ישראל
ניתן לדחות את הבקשה בהנחה שהדחייה לא תשרת את מיטב האינטרסים של הלווה	✓	✓	3 חודשים			✓	בריטניה ¹
קיימת ערבות מדינה בסך 33% שנמשכת 18 חודשים לאחר תום הדחייה	✓	✓	עד 30.9.2020	✓			איטליה ²
בהלוואות לדיור - סך כל הנכסים הפיננסיים של הלווה חייב להיות פחות מ-25,000 יורו. הדירה עליהם מבקשים דחייה היא הדירה היחידה של המבקש.	✓	✓	עד 6 חודשים	✓		✓	בלגיה ³
סך החובות של העסק מוכרח להיות פחות מ-10 מיליון דולר לכל ספקי האשראי.	✓	✓	עד 6 חודשים	✓			אוסטרליה ⁴
		✓	עד ל-6 חודשים	✓		✓	ניו זילנד ⁵
פגיעה בהכנסה באשראי צרכני. לעסקים – רק הלוואות עם בטחונות מלאים.	✓	✓	עד לסוף 2020	✓	✓	✓	סינגפור ⁶
	✓	✓	עד 6 חודשים	✓	✓	✓	ליטא ⁷
מוגבל לבקשות שבהם הכנסת התא המשפחתי נמוך מסף שמוגדר בחוק		✓	3 חודשים	✓		✓	ספרד ⁸
רק ל הלוואות המגובות בערבות מדינה	✓	✓	6 חודשים	✓			ארה"ב ⁹
צרכני - הלוואות סטודנטים – דחייה לכולם	לשיקול הבנק	לשיקול הבנק	6 חודשים		✓	✓	קנדה ¹⁰
בעסקים מיועד רק למיקרו עסקים בלבד.		✓	3 חודשים עם אופציה להארכה	✓	✓		גרמניה ¹¹
סך החובות של העסק מוכרח להיות פחות מ-2.5 מיליון אירו לכל ספקי האשראי.	לשיקול הבנק	לשיקול הבנק	עד 6 חודשים	✓		✓	הולנד ¹²
ללווה לא היו חובות לרשות המיסים וביטוח לאומי	✓	✓	עד ל-30.9.2020	✓		✓	פורטוגל ¹³
		✓	עד 6 חודשים	✓	✓	✓	אירלנד ¹⁴
	לשיקול הבנק	לשיקול הבנק	עד 6 חודשים	✓			צרפת ¹⁵

¹ <https://www.gov.uk/government/news/payment-holidays-offered-to-help-to-buy-homeowners-affected-by-covid-19>,

<https://www.fca.org.uk/firms/mortgages-coronavirus-guidance-firms>

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_530, <http://www.mef.gov.it/en/inevidenza/Protect-health-support-the-economy-preserve-employment-levels-and-incomes-00001/>

³ <https://www.nbb.be/en/financial-oversight/prudential-supervision/areas-responsibility/credit-institutions/qas-moratorium>

⁴ <https://www.ausbanking.org.au/covid-19/the-business-relief-package/>

⁵ <https://www.nzba.org.nz/consumer-information/covid-19/banking-industry-response-to-covid-19/>

⁶ <https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/News/Media-Releases/2020/Annex-on-MAS-and-Financial-Industry-Support-Measures-31-Mar.pdf>

⁷ https://www.lba.lt/file/manual/Banku_Klientams/Laikinas%20kredito%20isipareigojimu%20moratoriumas%20fiziniam%20asmenims.pdf

⁸ https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2020-3824

⁹ <https://www.consumerfinance.gov/about-us/blog/guide-coronavirus-mortgage-relief-options/>

- ¹⁰ <https://www.canada.ca/en/department-finance/news/2020/03/the-covid-19-emergency-response-act-receives-royal-assent0.html>,
<https://business.financialpost.com/real-estate/mortgages/canadas-big-banks-to-allow-some-borrowers-to-delay-mortgage-payments-for-up-to-6-months-to-ease-coronavirus-impact>
- ¹¹ https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgbeg/englisch_bgbeg.html
- ¹² <https://www.nvb.nl/english/corona-banks-offer-smes-extra-breathing-space-six-months-postponement-of-repayments/>
- ¹³ https://www.bportugal.pt/sites/default/files/decree_law_no_10_j_2020_en.pdf, <https://www.bportugal.pt/en/comunicado/covid-19-moratorium-credit-agreements-bank-customers-entered-force>
- ¹⁴ <https://www.bpfi.ie/news/banks-set-joint-plan-support-businesses-personal-customers-impacted-covid-19-pandemic/>, <https://www.bpfi.ie/key-topics/banking-payments-industry-covid-19-support-faqs/>
- ¹⁵ <http://www.fbf.fr/en/press-room/press-releases/coronavirus--french-banks-step-up-to-the-plate.-simple,-concrete-measures-to-aid-businesses.>